

Vzpomínka na Dr. Václava Bumbu

P. Kotrč, Astronomický ústav AV ČR, Ondřejov, Česká Republika, pkotrc@asu.cas.cz

Abstrakt

Tento příspěvek je rozšířeným abstraktem z prezentace shrnující život a dílo významného československého a českého slunečního fyzika, který svým vědeckým a organizačním přínosem ovlivnil sluneční výzkum v Československu ve druhé polovině dvacátého století.

Václav Bumba se narodil 14. 8. 1925 v západočeských Domažlicích a zemřel po krátké nemoci 13. 1. 2018 v nemocnici ve středočeském Benešově. V roce 1944 absolvoval gymnasium v Klatovech, kde se poprvé začal věnovat pozorování Slunce a hvězdných objektů. Po skončení války vystudoval matematiku, fyziku a astronomii na Přírodovědecké fakultě University Karlovy v Praze. Od prosince 1948 byl až do svého odchodu do důchodu v září 1990 zaměstnán na plný úvazek v AsÚ AV ČR v Ondřejově. Nadále pak působil jako emeritní pracovník na zkrácený úvazek. V letech 1955-58 absolvoval vědeckou aspiranturu u prof. A. B. Severného v Krymské astrofyzikální observatoři a v r. 1960 obhájil svou kandidátskou práci na Moskevské státní universitě. V roce 1964 jako stipendista UNESCO a Washingtonského Carnegiova ústavu pracoval rok na Observatořích Mt. Wilson a Mt. Palomar v Pasadeně v USA. V roce 1967 obhájil doktorskou disertaci "Hierarchie rozdělení slunečních magnetických polí" a získal diplom doktora matematicko-fyzikálních věd (DrSc.) na Moskevské státní universitě. Celý svůj vědecký život se věnoval výzkumu slunečních magnetických a rychlostních polí, jejich vzájemných vztahů a relací s různými typy sluneční činnosti. V této specializaci se stal světově uznávaným odborníkem. Publikoval více než 375 vědeckých prací a zpráv a přednesl více než 300 vědeckých sdělení na různých domácích i mezinárodních symposiích, letních školách apod. Řadu let (1970 - 1987) vedl sluneční oddělení Astronomického ústavu AVČR, byl zástupcem

ředitele (1968 - 1975), patnáct let ředitelem ústavu (1975 - 1990). Od vzniku vědeckých kolégií ČSAV (1966) byl členem, pak předsedou (1974 - 1990) a nakonec místopředsedou vědeckého kolégia ČSAV pro astronomii, geofyziku, geodésii a meteorologii. Byl členem, místopředsedou i předsedou komisí pro obhajoby kandidátských i doktorských prací. Byl členem i předsedou mnoha mezinárodních organizačních výborů různých vědeckých setkání a symposií. Patnáct let byl členem exekutivního výboru 10. komise (Sluneční aktivita) Mezinárodní astronomické unie (IAU), pět let byl jeho místopředsedou (1974-1979), tři roky předsedou (1979-1982). Od prvního čísla mezinárodního vědeckého časopisu Solar Physics, které vyšlo v roce 1967, byl členem jeho redakční rady, později členem emeritním. Byl členem i dalších dvou redakčních rad mezinárodních vědeckých časopisů. Byl také členem Ediční rady ČSAV, členem a předsedou několika Čs. národních komitétů, týkajících se astronomie a kosmického prostoru.

Vychoval 10 aspirantů (4 ze zahraničí). V roce 1975 byl zvolen členem korespondentem ČSAV, v roce 1977 členem korespondentem, a v roce 1981 řádným členem Mezinárodní astronautické akademie, a v roce 1988 zahraničním členem AVSSSR, nyní Akademie věd Ruska.

LITERATURA

Kotrč, P., Heinzl, P., Sobotka, M., Ambrož, P., van Driel-Gesztelyi, L., Solar Physics, **293**, Issue 3, article id. 40, 3 pp.